

FOAIA POPORULUI

Apare în fiecare Duminică

Cea mai veche foaie politică-poporală înființată la anul 1892 de partidul național român

Sub conducerea unui comitet

<p>PREȚUL ABONAMENTULUI: Pe un an 16 coroane Pe o jumătate de an 8 coroane Pe un pătrar de an 4 coroane Abonamentele se fac la Adresa Administrația foii.</p>	<p>Redacția și Administrația: Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 12 (lângă postă)</p> <p>Telefon Nr. 146. Adresa telegrafică: „Foaia Poporului“.</p>	<p>INSERATE se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI (strada Măcelarilor Nr. 12). Un șir petit primadată 60 bani, a doua-oară 50 bani, a treia-oară 40 bani.</p>
--	---	--

General Moșoiu.

Numele generalului Traian Moșoiu flutură azi de pe buzele fiecărui român ca un zimbet de înaltă fericire. Doar el este marele și viteazul fiu al Ardealului, care în anul 1916, cu iuțeala de fulger, urmat de dorobanții lui desprețuitori de moarte, a trecut munții granițelor viclene, băgând groază cumplită în dușmanii noștri de veacuri.

Și apoi pisovile Carpaților care l-au găsit povestindu-ne despre vitejia neîntrecută a acestui general, al celui mai înțelept erou din lume, al iubitului nostru Rege Ferdinand I.

Generalul Traian Moșoiu e fiul Branului și astfel înfăptuit din leagăn cu munții noștri dragi, cari la rândul lor l-au ajutat atât de mult să nimicească hoarele cutropitoare ale nemților. Și vitejia și faptele lui au fost recunoscute de toți, iar înțeleptul nostru Rege Ferdinand l'a înputernicit să comandeze oștile lui din Ardeal venite ca să ne desrobească.

În săptămâna patimilor generalul cinstit și iubit de întreaga oaste a dat feciorilor poruncă să intre în luptă împotriva cetelor de tâlhari ale ungarilor, cari ne prădau și omorau frați din vechea Crișană, Sătmar și părțile arădane, și cu iuțeala de fulger isbește și nimicește cetele dușmane fugărindu-le până peste malurile Tisei.

Fapta aceasta de nemai pomenită vitejie a generalului și dorobanților săi au umplut întreaga lume, iar pe Români i-a umplut cu adevărat cu bucuria și fericirea învierii întreit sfinte.

Intrarea din ziua Paștilor a generalului Moșoiu în Oradea-

mare a fost întâmpinată cu cea mai mare însuflețire, care a tălcut-o atât de lămurit președintele consiliului național din Oradea-mare prin cuvintele: „Ați fost așteptat mult, domnule General, să ne trăești; acum putem muri cu toții, că am văzut înfăptuit cel mai frumos vis al vieții noastre, am văzut pe fiul Ardealului, pe Dumnezeu nostru intrând triumfător, sfidând moartea, ca să ne salveze pe noi“.

Iar iubitul nostru președinte al Consiliului Dirigent Dr. Maniu

il salută grăind: „Recunoștința întregului popor față de D-voastră viteazul conducător al armatei glorioase e atât de mare în cât nu pot să vă arăt prin cuvinte. D-voastră Domnule general veți rămâne vecinic scris în istorie printre cei mai mari eroi ai neamului nostru“.

Ne închinăm în fața marelui viteaz și îi dorim din inimă ca Dumnezeu să îi ajute să ducă armatele române din biruință în biruință pentru mântuirea și mărirea neamului românesc. N. I.

Armata română a trecut Tisa.

Guvernul maghiar bolșevic a cerut pace. — Ungurii spun acum: Recunoaștem fără rezervă toate pretențiile teritoriale.

Am ajuns și aceasta. Ungurii recunosc, prin guvernul lor bolșevic, temeinicia drepturilor noastre asupra Transilvaniei, Bănătului și a celorlalte părți din Ungaria locuită de Români.

Bine înțeles, recunoșterea asta a lor azi nu mai prețuește mult. Întâi, fiindcă noi am cuprins deja cu arma ceea ce este al nostru; al doilea, fiindcă puterea bolșevicilor nu numără.

Oastea română e la Tisa, ba a chiar și trecut-o. Cererile noastre sunt înfăptuite în partea aceea. Brațul vânjos al armatei, condus de șefii pricepuți, a pus România în dreptul ei sfânt, recunoscut de Puterile Antantei prin contractul din 4 August 1916.

Ungaria învinsă în crâncenul războiu deslănțuit în mare parte de ea, nu avea din capul locului altceva de făcut, — oricine ar fi cârmuit-o, — decât să se supună sorții.

Aceasta n'a făcut-o. Guvernul lui Károly, ieșit din revoluția

care a despărțit Ungaria de Austria, s'a pus luntre și punte ca să ne împiedice a ajunge la dreptul nostru. Pe cealaltă parte bande maghiare, organizate și înarmate pe sub mână de guvern, s'au năpustit asupra Românilor pașnici din părțile așa zise ungurene, săvârșind tot felul de nelegiuiri.

Când reprezentanții Antantei au mijlocit, ca să se facă rândul, s'a pus la cale în Budapesta o nouă revoluție. Atunci în locul lui Károlyi a ajuns la putere guvernul bolșevist de astăzi al lui Kuhn Bela, care a mers și mai departe pe calea rătăcirii, trimițând armată regulată contra satelor românești.

Asta a fost prea mult. Acum ce-a căutat Ungaria, a găsit. În urmă, bătută până la Tisa, Ungaria recunoaște temeinicia drepturilor noastre.

Dar acum ne întrebăm noi: Mai avem lipsă de recunoașterea lor? De sigur că nu, a venit prea târziu.

Conducătorii României nu se joacă la București de-a baba oarba, ca Ungurii la Budapesta. Guvernul român, în o ședință ținută zilele trecute, a hotărât să nu dea nici o atenție propunerilor guvernului ungar.

Armata română lucrează conform înțelegerii cu aliații săi. Noi nu avem poftă să ne amestecăm în afacerile din lăuntru ale Ungariei. Avem însă dreptul netăgăduit să cerem vecinilor unguri să nu facă tot scandaluri și să nu pună piedici încheierii păcii, pe care lumea întreagă o dorește.

În cele următoare dăm știrile sosite în zilele din urmă.

Guvernul maghiar bolșevic cere pace.

Kuhn Bela, căpetenia de azi a Ungurilor, în 2 Maiu a trimis guvernului român și cehoslovac următoarea cerere de pace:

Domnule Președinte! În numele guvernului revoluționar maghiar, am onoare să vă fac cunoscut, că recunoaștem fără rezervă toate cererile teritoriale naționale ridicate de Dumneavoastră.

Ați motivat aceste cereri pe faptul de a pune capăt asupra de veacuri asupra poporului dumneavoastră, de clasa stăpânitoare a Maghiarilor.

Ați crezut, că lucrați astfel în interesul și amăsurat voinței acestor popoară.

Fostul guvern n'a recunoscut propunerile dumneavoastră, amintind mereu de dreptul istoric (vechiu), care din timpuri vechi de subjugare susținea dreptul de-a continua asupra.

Din prima zi a venirii noastre la putere, am rupt cu acest fel de gândire, declarând, că noi nu ne bazăm pe principiul integrității teritoriale (de-a nu rupe nimic din teritorul țării). De aceea vă aducem acum de-adreptul la cunoștință că recunoaștem fără nici o rezervă (întru toate) cererile dumneavoastră teritoriale naționale.

În schimb, cerem încetarea acum îndată a luptelor. Mai cerem apoi: să nu vă amestecați în afacerile noastre dinlăuntru țării, precum vom încunjura și noi să nu ne amestecăm în ale dumneavoastră; transportul comercial liber și încheierea de legături comerciale corespunzătoare intereselor ambelor părți.

Ați primit deci tot ce doriți. Nu mai trebuie să vărsați nici o picătură de sânge, nici să jertfiți viața vre-unui singur soldat, sau să transportați fu-

ria războiului în timpuri pașnice pentru a vă ajunge dorințele naționale. Acele clase, cari asupreau pe conaționalii dumneavoastră, erau în acelaș timp subjugătorii claselor muncitoare ale poporului nostru.

Instituțiile noastre dinlăuntru le considăram ca o afacere internă, credem deci, dacă asigurările dumneavoastră de până acum au fost serioase, că de acum înainte poate domni pacea între noi. Așteptăm deci răspunsul dumneavoastră.

Kuhn

comisarul esteraelcr.

Cum înaintează armata română.

Despre decursul operațiunilor armatei române, în zilele din urmă s'au dat următoarele comunicate:

4 Maiu: Frontul răsăritean: Schimb de focuri între amândouă malurile Nistrului. — Frontul apusean: Inamicul a cerut armistițiu. Operațiunile noastre continuă. S'a cuprins un aeroplan în bună stare, care făcea legătura între Ruși și Unguri. Pilotul și observatorul aveau la eisume mari de bani și manifeste.

5 Maiu: Pe ambele fronturi, răsăritean și apusean, schimb de focuri de armă și mitralieră.

6 Maiu: Frontul răsăritean: Bando bolșevice au atacat posturile noastre de pe Nistru în partea de câtră Atahi Clarosofca; după o scurtă luptă bolșevicii au fost puși pe goană. — Frontul apusean: Inamicul a încercat în repețite rînduri să treacă la apus de Tisa în sectorul (finutul) Solnoc. În 28 Aprilie a mai fost cuprins un aeroplan. În el s'au găsit manifeste și scrisori pentru Budapesta și Viena. Perderi: 5 soldați morți; 3 ofițeri și 25 soldați răniți.

7 Maiu: Frontul răsăritean: Schimb de focuri. — Frontul apusean: Inamicul a încercat în ziua pe 6 Maiu să treacă podul dela Solnoc. A fost prins într'un foc de artilerie și mitraliere (mașini de pușcat) și zdrobit.

Marele Cartier General.

Provocare.

Urmând a se revedea listele tuturor tinerilor din contingentele chemate sub armă, se pune în vedere, că toți tinerii născuți în anii 1899, 1898, 1897, 1896, 1895, 1894, 1893, 1892 și 1891, cari nu s'au prezentat la cercurile de recrutare, să se prezinte imediat; în caz contrar vor fi aduși prin forța publică.

Șeful de Stat Major
al Secției Organizării VI-VII.

Maiestatea Sa Regele către armată.

Maiestatea Sa, bunul nostru Rege Ferdinand, a trimis dlui general Mărdărescu, comandantul suprem al trupelor din Transilvania, următoarea prea frumoasă telegramă:

Cu o vie și bineînțeleasă bucurie salut înaintarea bravilor mei ostași până la Tisa, purtând tricolorul român în ținuturile de mult asuprite, ca un simbol de mântuire și ca o cheazăsie a ordiții. Mulțamesc tuturor pentru avântul arătat, pentru pilda și disciplina ce au dat, și așteptat cu nerăbdare momentul, când se pot mulțumi prin graiu viu dragilor Mei ostași. Ca semn exterior pentru modul abil cum ai condus operațiunile (generalul Mărdărescu) îți confer medalia Mihai Viteazu clasă 3 a. Ferdinand.

După primirea acestei telegramă, dl general Mărdărescu a adresat tuturor trupelor din Ardeal următorul ordin general:

Cu o deosebită mândrie se face cunoscut trupelor din Ardeal salutul trimis lor de Comandantul de căpetenie, Iubitul nostru Suveran, ca rezultat al strălucitului fapt de arme săvârșit de ele, prin ofensiva vijelioasă spre Tisa.

Mulțumirile Maiestății Sale Regelui trebuie să ne oțelească, și mai mult pentru chemările viitoare, iar simțul de ordin și rădăurile noastre să rămână pururea neclintit, pentru a putea duce la bun sfârșit opera mareașă, ce am început, pentru fericirea Neamului și fala Țării. Comandantul trupelor din Transilvania: General Mărdărescu; Șeful de Stat Major: General Panaitescu.

Din prilejul marelui succes al armatei române s'au mai schimbat o seamă de telegramă între conducătorii armatei și conducătorii politici ai neamului.

Astfel a trimis șeful statului major român, general Prezan, o frumoasă telegramă de felicitare dlui general Mărdărescu, comandantul trupelor din Ardeal. Ferechide locțiitorul dlui prim-ministru Brătianu, de asemenea a telegrafiat dlui general Mărdărescu, care prin o altă telegramă i-a mulțumit foarte cordial.

Dl Dr. Iuliu Maniu, președintele Consiliului Dirigent, a trimis deasemenea mai multe telegramă de mulțumită Maiestății Sale Regelui; dlui general Prezan, șeful statului major român; dlui general Mărdărescu, comandantul trupelor din Transilvania; dlui general Moșoiu, comandantul Grupului de Nord; dlui general Holban, comandantul Grupului de Sud.

Dintre aceste telegramă, cari toate exprimă bucuria și mulțumita unui neam față de conducătorii lui vrednici și față de armata vitează, dăm mai în jos—din lipsă de loc—numai telegrama adresată de dl Maniu, în numele Consiliului Dirigent, Maiestății Sale Regelui Ferdinand. Cuprinsul acestei telegramă e următorul:

Reîntors din ținuturile acum eliberate prin înțelepciunea Maiestății Voastre și prin vitejia fără seamă a armatei române, cu omagiu și respect vin a prezenta la treptele Tronului Maiestății Voastre s'ntâmintele de adâncă mulțumită ale Consiliului Dirigent și ale întregului popor românesc de dincoace de Carpați.

Sunt fericit a putea raporta Maiestății Voastre, că victorioasa armată a Maiestății Voastre, zdrobind cu desăvârșire armata maghiară, întreaga populație pâră la Tisa, fără deosebire de neam și lege, a întâmpinat cu bucurie oastea română, care prin virtuțile sale cșăsește fără seamă în momentul de față, nu este numai înfăptuirea idealului național, ci ca adevărată urmasă a legiunilor romane purtătoare a ordinii, bunăstării și a civilizațiunii.

Generali, ofițeri și soldați, fii ai gloriosului Regat vechiu și ai plaiurilor Ardealului, toți cari au jurat credință Maiestății Voastre și Națiunii Române unite pe veci, au fost însuflețiți și adânc înțelegători ai porucii Maiestății Voastre și al ciasului istoric, pe care-l trăim.

Au prestat cu toții mai mult decât se putea închipui, au săvârșit ceea ce numai un ostaș român poate îndeplini. Recunoștința națiunii române față de ei va fi eternă.

Să trăiască Maiestatea Voastră! Să trăiască Maiestatea Sa Regina! Să trăiască dinastia română! Să trăiască armata română!

ss Iuliu Maniu

Preș. Consiliului Dirigent Român.

Impărțirea pământului.

Proiectul de lege despre împărțirea pământului e gata

și în zilele acestea, dupăcum aflăm, se dă la tipar. Apoi se va împărți unor oameni specialiști (pricepuți), cari stau afară din resortul de agricultură.

Aceste persoane se vor întruni după aceea, la o anchetă (consfătuire), unde din nou se va debate ce ar mai trebui schimbat în proiect.

Ancheta aceasta, se va întruni la tot cazul pe la începutul lunii Iunie.

+ Președintele Franței Poincaré către Regele Ferdinand.

Maiestatea Sa Regele Ferdinand a primit din partea președintelui Franței, Raymond Poincaré, o telegramă, prin care din nou se asigură împlinirea tuturor dorințelor României.

Această telegramă a fost trimisă ca răspuns unei telegramă de mai înainte a Maiestății Sale Regelui. Iată ce zice președintele Franței:

Mulțumesc Maiestății Voastre pentru telegrama Sa și pot să-i dau asigurarea, că Franța a fost fermecată primind vizita Maiestății Sale Reginei. Vă trimit urările cele mai călduroase pentru deplina împlinire a dorințelor naționale ale României, căreia Franța îi păstrează și îi va păstra o prietinie călduroasă.

Un partid țărănesc

voesc să înființeze unii domni de-ai noștri. Zilele trecute „Renașterea Română” a publicat și un proiect de program pentru un partid țărănesc.

Fără a intra în amănunte asupra îndreptățirii unui partid țărănesc, noi credem, că încă n-a sosit vremea de-a ne împărși în partide: național, țărănesc, socialist, eventual și liberal sau conservativ, ori mai știe-le sfântul cum se numesc.

Armata română, care e una și una trebuie să fie, abia acum ocupă toate teritoriile locuite de Români. În aceste teritorii trebuie organizată mai întâi administrația și bunul mers al tuturor afacerilor statului. Nu poate fi, deci, vorbă de grupări după partide, fiindcă aceasta ar fi în paguba bunei înțelegeri. O organizare oarecare s'ar putea face, deci, deocamdată, numai în câteva județe.

Pe de altă parte granițele României mari încă nu sunt pe deplin asigurate, iar pacea generală deasemenea încă nu s'a încheiat.

Până la înfăptuirea acestor două mari chestiuni e în interesul neamului să fim și înapoia frontului cu toții una, așa cum e armata la front.

Să avem încredere în aceia, cari zeci de ani au lucrat pentru neamul nostru, iar acum ocupă unele posturi înalte. Să le dăm acum și puțința să întrerupe binele, de care ne-au vorbit.

Bine înțeles, asta nu ne poate împedeca a urmări și descoperi oare-cari rele, ce se vor întâmpla pe undeva, — noi am făcut și vom face mereu, — cerând delăturarea lor, fiindcă e cu puțință, că cei sus puși nici să nu știe totdeauna la vreme de ele.

Numai când am vedea, că astfel de rele se înmulțesc din ce merge, — fără a se lua măsuri contra lor, — pe deoparte; iar pe cealaltă parte ne-am apropiat mai tare de încheierea păcii și asigurarea granițelor, ar putea fi mai îndreptățită organizarea de partide speciale din sinul partidului național, care ne a condus la mărirea zi dela Alba-Iulia.

Iată de ce noi am fost și suntem cu judecată mai rece în cauză, iată de ce noi am apărut din tot sufletul nostru timp de 27 ani programul partidului național român, care nu cunoaște deosebire de clase.

Altcum, ceea ce în teorie au propovădit domnii respectivi în zilele trecute, noi puteam face demult, sau îndată după Alba-Iulia. La aceasta am fi fost ajutați de aderenții intelectuali ai acestei gazete, care de zeci de ani — ca cel mai vechiu ziar popular — cu absolută sfîșenie și simț de dreptate a apărut interesele poporului nostru, — spre pildă de prezent în cauza împărșirii pământului.

Dovadă despre munca noastră pozitivă ne mai sunt miile de abonați, ce zilnic curg, — și zecile de mii de cefiori, — cari desigur încă sunt aci, când s'ar simți de fapt absoluta lipsă a înființării unui partid țărănesc.

Toate lucrurile mari trebuie să treacă, însă, prin anumite ape. Așa și cu înființarea de noi partide. Asta e părerea noastră în fața stărilor actuale în aceste zile. Și o spunem atât de pe față, fiindcă

nu urmărim nimic mai pe sus decât: înfășurarea neamului și a țării, în general, iar nici decât măriri deșarte și trecătoare.

Teatru românesc în Sibiu.

Iată, România-Mare ne aduce și această mulțumire sufletescă: avem și teatru românesc în Ardeal, putem asculta limba românească răsărind pe scenă ca o muzică dulce. Sunt în mijlocul nostru artiștii dela București. Ne-au adus arta lor și limba lor frumoasă și dulce.

Noi ne străduim de mult ca să avem și noi teatru național. De aceea am pus temeiul Fondului pentru teatru românesc. Deși am adunat banii cu sîrguința unei furnici an de an, ban cu ban; deși s'a adunat așa zicând o sumă frumoasă, cu toate acestea, suma aceasta nu era nici pe departe îndestulătoare pentru a înființa un teatru. Spre acest scop e nevoie de sume mult mai mari.

Dar chiar dacă aveam adunată suma necesară, e întrebare, — e mare întrebare, — dacă, rămânând noi și mai departe sub stăpânire ungurească, avem noi și libertatea de a pune temeiul teatrului nostru național? Desigur, nu! Căci guvernele dela Budapesta ar fi căutat fel și fel de chipbușuri și pretexte (motive) pentru a împedica ridicarea acestui templu de cultură românească.

Nu e timpul așa îndepărtat, neaducem foarte bine aminte, că ungurii nu ne lăsau să ridicăm pe banii noștri nimic ce ar fi dat avânt culturii și progresului nostru: nici universitate, nici alte școli, nici teatru. Deși era datoriu — chiar după porunca legii — guvernului, ca pe cheltuielile statului să întemeieze și susțină școli și așezăminte culturale pentru toate popoarele locuitoare în fosta țară nenorocită, numită Ungaria. Căci banii statului nu erau banii maghiarimeii, ci erau banii tuturor popoarelor.

Dar să nu ne mai răfuim acum cu ungurii. A trecut domnia lor ca un vis urât.

Să ne bucurăm astăzi, că putem saluta în mijlocul nostru pe iubii artiști din România veche. Să-i îmbrățoșăm cu dragoste și să le zicem cu toată căldura inimii noastre: Bine ați venit!

Și să nădăjduim, că în scurtă vreme vom avea teatru statornic în orașele mari mari ale României de dincoace de Carpați, precum în: Brașov, Sibiu, Cluj, Arad și Oradea-Mare.

Dela frați pentru frați.

— Comitetul central al Ligei culturale din București în ultima sa ședință și-a complectat biroul astfel: Vicepreședinte: I. G. Grădișteanu, fost ministru și fost președinte al Ligei; secretar general: profesorul Nic. Iorga, membrul al Academiei Române; casier central: profesorul S. Măndrescu. — Congresul Ligei culturale se va ținea în ziua de Sâmbătă 31 Maiu a. c.

— Generalul Berthelot, comandantul armatei aliaților la București și marele șef, jinator al cauzei românești, a fost chemat la Paris. Noul comandat al trupelor aliate generalul Grassiany, a sosit deja la București, spre a-și ocupa postul. Desigur, el va trebui să-și arunce în curând privirea asupra bolșevismului rus: sc...

— Alegerile pentru România veche și Basarabia au fost din nou fixate pe zilele din 28, 29 și 30 Iulie pentru Camera, 2 și 3 August pentru Senat, iar în 4 August pentru colegiile universitare.

— Armata germană înflințase în Regat 270 lăptării, cari acum trec în stăpânirea ministerului de agricultură. Acesta le va da apoi în folosința băncilor populare și cooperativelor sătești din țară.

— Ziua de 10 Mai se va serba după calendarul nou.

Maiestatea Sa Regina

va pleca în zilele acestea, dupăcum se vestește, din nou în străinătate.

De astădată Regina se va duce mai întâi la Roma, pentru a face o vizită curții regale italiene. Această vizită, se susține, că stă în legătură cu un plan de căsătorie al principelui moștenitor Carol cu principesa Ilanda a Italiei.

Regina va merge apoi la Paris și Londra și se va întoarce în țară cu principesa Elisabeta și prințul Nicolae.

Noua călătorie a Reginei mai stă în legătură și cu hotărârile ultime, pe cari congresul de pace dela Paris va avea să ia în ce privește chestia Banatului și altele, îndată după subscrierea condițiilor preliminare (adecă contractul de pace, care cuprinde condițiile de căpetenie ale păcii, Aceste condiții se desbat apoi din nou și se scriu amănunțit, iar pe urmă vine la rând subscrierea în toată forma a adevăratului contract de pace.)

Declarațiile dlui Mihail Ferechide.

La clubul partidului liberal din București, dl M. Ferechide, care astăzi este președintele consiliului de miniștri, în locul dlui I. Brătianu, aflător în Paris, a făcut în zilele trecute declarații însemnate privitoare la luptele, ce le purtăm cu ungurii. Intre altele, dânsul a spus:

„Ne bucurăm de o mare izbândă a armatei noastre: în zece zile o continuă serie neîntrecută de izbânzi. Ne putem felicita de situația noastră în Transilvania, ea este strălucită.

Oștirea română e vrednică de toată lauda. Ea a arătat virtuți de primul ordin. Fără odihnă, din prima zi a înaintat zilnic pe întreg frontul cu 20-30 kilometri. Au fost lupte crâncene. Ungurii înfrânți, au adus noi divizii, cari au fost și ele învinse. Astăzi n'avem înaintea noastră decât o armată în dezordine fugând peste Tisa..

Legătura cu Ceho-slovacia s'a făcut. La Sud de Muncaci am trecut Tisa pe un front larg de 100 kilometri și o adâncime de 50 kilometri. Dincolo de Tisa nu există armată ungurească organizată. Drumul la Budapesta este larg deschis.

Armata română nu face politică, dar își face datoria de militar: ea va merge înainte, trecând Tisa. Aliații noștri să vie să ocupe Budapesta; drumul este acum liber. La venirea lor, putem retrage trupele noastre. Cu ele vom întări apoi malul Nistrului împotriva bolșevismului rusesc.“

Până când aceste rânduri vor eși de sub tipar în Foaie, armata română desigur a înaintat încă mult spre Budapesta.

Cum se vor mai desvolta lucrurile în viitor, o se vedem în curând. Daocândată putem constata cu siguranță: armata maghiară bolșevică e zdrobită.

Universități la Cluj și Cernăuț.

La Cluj și Cernăuț vom avea câte o universitate românească. Universitatea din Cluj va cuprinde facultățile de drept, medicină și litere (filosofie), iar cea din Cernăuț: teologie, drept și litere. Universitățile acestea își vor începe activitatea la toamnă.

Deoarece astăzi nu avem încă un număr îndestulitor de profesori, guvernul din București a hotărât ca să invite profesori francezi, cari vor avea chemarea să țină prelegeri la universitățile noastre.

Manifestație la București.

Duminea trecută studenții universitari români și mii de cetățeni ai Capitalei s'au strâns în jurul monumentului Marelui Voevod Mihail Viteazul și au sărbătorit cu însuflețire marea izbândă a armatei române în Ardeal și înfăptuirea întreagă a idealului neamului românesc.

Înainte palatului regal, mulțimea a făcut ovațiuni entuziaste glorioase și iubitei pereshi domnitoare. Regele și Regina au răspuns și mulțumit cu căldură acestor ovațiuni sincere.

Tablourile

cu Maiestățile Lor Regele și Regina cum și al Moștenitorului de Tron Carol

se află de vânzare la Librăria dela „Foaia Poporului“. Aceste tablouri executate foarte fin, pe un carton tare, în mărime de 72 cm. înălțime și 54 cm. lățime, sunt potrivite pentru birouri, localuri publice, școale, primării, cum și pentru decorarea la orice casă românească.

Având numai un număr restrâns de exemplare, — trimise anume dela București pentru Ardeal, — rugăm pe toți cei doritori să facă comanda cât mai grabnic.

Prețul acestor tablouri este 120 coroane pentru toate trei laolaltă, iar pentru trimiterea pe postă 5 coroane deosebit. Prețul să se trimită înainte, eventual prin bănci, deoarece cu ramburs e mai scump.

FOISOARĂ

Primăvara

Badea Ioan a moștenit o moșie și un loc de casă în sat. Așa zice, că a moștenit o și așa și trebuia să fie. Dar badea acum e nins la cap, când se vede în moșia lui. Că din tinerețe a tot umblat să și-o scoată. Mult a asudat. Pe la câte pări n'a umblat, câte rugăciuni n'a făcut, nici bani, nici viață n'a cruțat.

Când a văzut badea Ioan, că a dat mugurul pe pomi și a înverzit lunca, iar ciocârlița se înalță pe sus cântând, adecă când a văzut că vremea acum e vreme de plugar, a ieșit din casa lui ca o colibă, și a dat mânecele în sus și punete băete pe lucru.

Poate trupul lui badea Ioan s'a cam încovoiat de vremurile grele, ce au trecut peste biet capul lui, dar e cu inima tânără

și cu sufletul viteaz. Moș să fii, când îți vezi moșia scoasă întineresci.

S'a sfăruit badea și cu alții ce-i de făcut cu moșia, că au cam supt-o stăpânii de eri, dar vloga nu i au luat o.

Scoate badea Ioan plugul și rotilele, pune văcuțele înainte, le înșiră pe toate în lungul brazdei și hi și hai pe încetul, că moșia e cam mare și văcuțele cam slabe, brazdele se răstoarnă de pe corman cam subțirele, dar e nădejde, că toate se vor întoarce spre bine.

Uite acolo își va dura badea Ioan o casă de piatră cu o cruce sus pe coperiș, să se vadă de departe că a biruit dreptatea lui Dumnezeu cum zice la carte. Ochiul lui Dumnezeu nu doarme.

Lucră badea Ioan acum cât trei: I-au pus alții bățul în roată și-a rămas înapoi, acuma se trudește săracul să-l ajungă pe cei ce au putut să umble slobozi.

Uite moșul ăla de-acolo cu pipa în gură și cu cismele unse, că stă să nu mă

creadă ce spun. Dragii mei, asta-i numai o pildă. Moșia e România Mare, badea Ioan suntem noi: poporul. Samson, Găvriluț, Cimpoiș, Bălan, Câmpean, eu și popa și dascălul și primarul și prefectul și ministru și regele, Maiestatea Sa Regele nostru Ferdinand.

Plugul, roatele, văcuțele sunt mintea noastră, învățătura, avuția noastră. Cum vom ști noi să le folosim, la atâta bine putem să ajungem. Acum să ne vedem noi și să ne arătăm cine suntem. Cum am fost, nu mai vrem să fim. Acum numai e nimenea să ne silească să facem ce nu-i bine pentru noi. Acum tot omul are dreptul lui.

Una s'o știți! Să trăim unul cu altul. Că de-om trage unul hăis și altul cea: ce se va alege de carul care-l tragem?

De aceea: să ne arătăm vrednicul de zilele mari, prin cari trecem azi. Să lucrăm cât numai putem și să fim cu toții una.

Toma Coc'șiu.

Imbunătățirea traiului.

România a cumpărat mărfuri din străinătate de aproape un miliard. — Vom avea pe 6 luni destule alimente și îmbrăcăminte. — Porturile române sunt deja pline de mărfuri și altele sosesc mereu. — În România veche, cum și la noi, prețurile au început a da înapoi. — Ieftinirea la toate va ajunge pe măsură ce sosesc mărfuri mai multe peste tot locul. — De acum încolo să nu mai cumpărăm orice și mult, dacă prețul e mare, fiindcă ne păgubim.

Războiul acesta, care părea că nu vrea să mai ia sfârșit, a adus mult răzaz și supărare pe capul oamenilor. Asta au simțit-o atât statele mari, cât și cele mici.

Mai mult au suferit însă țările mici, apoi cele încălcate de armatele deșănate, cum au fost spre pildă România, Serbia și Belgia. De aceste trei țări nemții și au bătut joc în chip și formă. Au prădat și luat tot ce au găsit bun pentru ei.

Dar Dumnezeu nu le-a ajutat Nemților jefuitori. Azi ei, pe lângă toate furturile făcute, au poște mai puțin decât toți ce mânca și îmbrăca. Ei înșiși sunt avizați la ajutorul Antantei (țările cari au luptat contra Nemților), altcum ar umbla goli și morți de foame.

Nouă, Românilor, îndeosebi celor din regat. încă ne-au luat Nemții totul ce numai au putut: vite, haine, unelte de lucru, mașini, toate bucatele etc. etc.

Azi în România, țara cea bogată în vite și bucate, nu sunt nici pe departe cele delipă pentru mâncare și îmbrăcăminte pe seama locuitorilor, decum să mai rămână și pentru vânzarea în țări străine.

În scurtă vreme însă va veni noua recoltă, care e bună peste tot locul, iar vite încă ne vom crește din nou. Deci, cu ajutorul lui Dumnezeu și prin muncă cinstită, vom trece și peste aceste zile grele.

Iar până când vom avea toate cele trebuincioase din țara proprie, ne ajută aliații noștri, cari de prezent ne dau tot felul de alimente și haine. În porturile române au sosit o mulțime de mărfuri, cari acum se împart cu chibzuială peste întreg ținutul României Mari.

Asupra acestor măsuri luate dela București, se dau următoarele lămuriri:

Câte mărfuri au sosit.

Până la sfârșitul lui Martie a. c. s'a adus în țară de către comercianții noștri mărfuri în valoare de 270 milioane, care au și fost puse în vânzare.

Se mai găsesc sosite în porturi, dar nevândute, mărfuri de aproape 100 milioane.

Despre activitatea (lucrarea) comisiunii din Paris se spune, că: până la 9 Aprilie a. c., comisiunea de aprovizionare din Paris, care lucrează pe seoseala Statului român, pentru autoritățile publice și pentru mulțumirea nevoilor populațiunii noastre, a cum-

părat din Apus mărfuri de peste 346 milioane.

Între aceste mărfuri nu sunt cuprinse însă făina, porumbul (cucurazul) și grăsimile (unsoare etc.), care se aduc din America.

Până la Aprilie au fost deci cumpărate mărfuri în valoare de 700 milioane, afară de făina, porumbul și grăsimea din America, care nu se pot încă socoti cu precizie (apriat).

Dacă adăugăm și cumpărăturile făcute de particulari (negustori), pe baza autorizațiilor de import (imputernicirii de a le aduce) ale ministerului de industrie și comerț, mărfuri care n'au sosit încă în țară, avem până acum cumpărări în valoare de aproape un miliard (un miliard are o mie de mii lei).

Aceste mărfuri în parte sunt deja plătite, iar cea mai mare parte sunt luate pe bani împrumutați în Franța și America, ori sub condiția ca mărfurile să se plătească mai târziu.

Având România de prezent atâtea plăți de făcut în străinătate, e de înțeles, că valoarea leului românesc scade. Dar această valoare a banului românesc în curând se va urca din nou. Și adevărat cât ce se va începe exportarea (trimiterea) de petrol, benzină, oleiuri și alte mărfuri, de cari România va produce destule în curând.

Dintre mărfurile aduse, aproape 9 părți din 10 sunt manufactură (haine) și alimente (de ale mâncării) și numai a 10-a parte sunt alte materii ori instrumente de producție (mașini etc.).

E interesant poate să se știe, că lucrurile de îmbrăcăminte și de ale mâncării acopăr trebuințele noastre pentru aproape șase luni de zile.

Ce fel de mărfuri au sosit.

La Constanța au sosit, între multe altele, următoarele mărfuri și articole de alimentare: olei de măsline, pește sărat, smochine, stafide, măsline, ciocolată, sardele (butoi), conserve de carne și legume, lămâi, portocale, fructe uscate, arpagic, usturoi, zahăr, vin, coniac, rahi, fructe diverse, piei, talpă, șiret, sârmă, cuie, săpun, paste făinoase (macaroane), pissuiți, pesmeți, bonboane, cafea, piper, orez, făină, diferiți articoli de manufactură (postav, pânză, mătășă, jolj etc. etc.)

Transportarea acestor mărfuri în diferite părți ale țării se face — din lipsă de vagoane — și astăzi cu mare

greutate, de aceea va mai trece puțin până când din mărfurile susnumite vor ajunge și la noi în Ardeal.

Cum se vor aduce mărfurile în Ardeal.

După informațiile ce le avem, Banca centrală pentru comerț și industrie (care s'a înființat acum în Sibiu) a trimis deja mai mulți comercianți pricepuși, cari vor cumpăra și prelua la Constanța diferite mărfuri destinate pentru Ardeal. Aceste mărfuri vor fi apoi aduse la Sibiu, de unde se vor împărți comercianților noștri români cu prețuri convenabile.

Alți comercianți români harnici se pregătesc să plece în Boemia, de unde încă vor primi o seamă de mărfuri, cari, după ce vor fi aduse, vor contribui desigur la ieftinirea hainelor, a încălțămintei și diferitelor unelte. Boemii (Cehii, Ceho slovacii) vor primi în schimb dela România în parte bani, iar în parte petrol, benzină, lână și alte materii, ce avem noi. Plătiri în bani gata se vor face puțin. Numai prețuirea mărfurilor se face, de sine înțeles, în bani.

Câtă făină s'a adus până acum.

România a plătit pentru făina sosită dela aliați până acum 76 milioane 200 mii lei. Din vânzarea ei s'a scos suma de 67 milioane lei, restul a fost acoperit de stat.

Cum se va lucra în viitor.

Pentru plățirea cât mai ușor a mărfurilor comandate din străinătate, fără ca statul să se întunde în datorii, se vor lua măsuri, ca România încă să producă și vândă străinătății din tot ce numai poate.

Spre acest scop vor pleca la Paris oameni pricepători (specialiști), cari vor da ajutor comisiei noastre de aprovizionare de acolo. Acești oameni se vor îngriji la rândul lor pentru o bună vânzare a produselor românești în străinătate.

Se va începe în curând exportul (trimiterea) mai în mare de petrol, sare și lemn din Ardeal și Bucovina. Prețul acestor mărfuri se va cere, după putință, în bani străini, cari vor intra apoi la stat și se vor folosi pentru ridicarea valutei (valorii, prețului) leului în străinătate.

De asemenea transporturile cu vapoarele române vor fi plătite de negustorii străini (exportatorii) în bani străini, cari iar vor fi dați statului spre a-i folosi la ridicarea valutei leului român.

Consulatul italian din București

roagă pe negustorii români și casele comerciale creștine din România veche și Ardeal, cari se ocupă cu importul (aducerea) de paste făinoase, conserve de carne, legume și fructe (poame), extracte de carne, etc., să trimeată adresele lor la consulatul italian, spre a intra în legături și afaceri comerciale bune cu o mare casă de comerț din Bologna, Milan, Roma, Tarin, Genova.

Banca centrală pentru industrie și comerț

și a ținut în 29 Aprilie n. c. adunarea generală de constituire. Înființarea acestei bănci a fost plănuită cu un capital de 5 milioane, de fapt s'au scris 15 milioane coroane. Astfel noua instituție e cea mai mare bancă românească (după capitalul social) din Ardeal.

Dela această bancă se așteaptă să dea industriei și comerțului românesc un avânt potrivit timpului de azi. În direcția aceasta s'au făcut cele mai bune promisiuni.

Statutele băncii, pe care adunarea le-a primit cu puține schimbări, cuprind noui idei față de trecut. Intre altele se împedecă adunarea de prea multe voturi în mână la câțiva acționari (cum se obicinuește la multe bănci mari și mici), membrii organelor de conducere (consiliul de administrație și cel de supraveghiere) nu pot fi înrudiți între olaltă etc.

Adunarea de constituire a decurs în cea mai bună rânduială. Propunerile fondatorilor au fost primite în întregime, ici-colo s'au mai exprimat dorințe, cari încă au fost considerate (intre altele și aceea, ca inginerii să fie mai bine reprezentati în consiliul de administrație).

Primul consiliu de administrație (direcțiunea) a fost propus din partea fondatorilor (pe baza prospectului de fondare) și ales din următoarele persoane: Iosif Barbu, Lugos; Victor Blăjan, inginer, Sibiu; Teodor Doboșu, comerciant, Sibiu; Dr. Fodor, medic, Alba-Iulia; Dr. German, director de bancă, Cluj; Const. Hertza, dir. de bancă, Săliște; I. B. Hodoșiu, dir. de bancă, Blaj; Ioan Hosu, Oradea-mare; Sava Raicu, dir. de bancă, Arad; Dr. G. Popescu, a. l. v. în Turda; Dominic Rațiu, Lugos; Dr. Iacob Radu, Oradea-mare; Ilie Șteflea, comerciant, Sibiu; I. Vulcu, comerciant, Orăștie.

Primul comitet de supraveghere (collegiu de cenzeni) la propunerea dlui Ionel Comșia, a fost ales din următorii: Dr. Octavian Russu, adv. Sibiu; Constantin Pop, Sibiu; Aurel Domșa, Blaj; Nicolae Bratu, Sibiu; Ioan Grecu, Făgăraș.

Dupăcum se poate vedea din lista celor aleși, la conducerea băncii sunt aleși mai cu seamă tot oameni pricepuți în afaceri, între cari și mai mulți comercianți și industriași români, lucru care până acum nu s'a prea întâmplat pe la băncile noastre. O direcțiune compusă din astfel de oameni trebuie se ducă afacerile la bine. La din contră cei nepricepuți vor fi delăturați și înlocuiți cu alții. Prin urmare banca aceasta trebuie se aibă un viitor frumos, fiindcă se pune pe baze noi și moderne.

În felul acestei bănci ar trebui să se reorganizeze și unele bănci existente de-ale noastre. Atunci s'ar putea băga mai ușor și în alte afaceri, nu numai tot cu împrumuturi pe ipotecă bună și iscălituri multe pe cambli. Aceasta nu va mai prea merge în viitor, sau și dacă va merge, desigur mai greu ca în trecut. În România mare o seamă de lucruri se schimbă din fundament.

Consiliul de administrație al băncii, încă în ziua adunării de constituire, a înregistrat firma băncii și a ținut prima ședință. În aceeași ședință s'a constituit și consiliul de administrație alegându-și de președinte pe dl Dominic Rațiu, care și până

acum a condus (ca secretar) toate lucrările necesare cu înființarea, iar afară de aceea e o persoană cu temeinice cunoștințe în afacerile de bani, comerț și industrie. De vicepreședinte a fost ales marele comerciant și bun român, dl Ioan Vulcu dela Orăștie, care încă e o bună cheazășie în conducerea băncii.

Deja în prima ședință s'au luat importante hotărâri între cari momentana cumpărarea de diferite mărfuri trebuincioase azi Românilor. Când scriem aceste rânduri, trimișii băncii — dupăcum spunem și în alt loc a foi de azi — sunt deja în drum spre Constanța, unde vor face cumpărări însemnate. De asemenea peste câteva zile sunt așteptați noii directori (trei persoane, toți Ardeleni, cu mari cunoștințe din străinătate) să și ocupe posturile.

† Dr. Ioan Ciordaș.

Care dintre Români noștri mai ce-fii n'a auzit de numele acesta? Cu toșii îl cunoaștem, cu toșii îl prețuim! La acest nume răspundea un suflet mare, cu o inimă bună și adevărat românească. Era Ciordaș dela Beiuș, avocat bun, Român mare, director de bancă, de prezent președintele consiliului național român de acolo.

Cum s'a stins viața acestui neînfricat luptător pentru drepturile poporului român, nu se poate afla cum se cade. (În numărul trecut publicasem știrea, că ar fi fost ucis mișelește).

Acum se anunță din partea familiei, că în înfocimea nopții (în 3 Aprilie n.) a fost răpit mișelește din sânul familiei sale, de bandiți săcuiți și ucis mișelește de aceștia, probabil la 4 Aprilie în comuna Luncă.

Osemintele vrednicului erou și martir, morți pentru neam, găsite abia în 24 Aprilie n., au fost aduse și așezate spre vecinică odihnă la 25 Aprilie în cimiterul românesc din Beiuș.

Dormi în pace suflet neînfricat! Jerfa sângelui tău nevinovat a fost începutul marelui război, chemată să curme suferințele de veacuri și să plămădească prosperitatea și fericirea neamului nostru românesc, pentru care ai luptat necurmat până la sfârșitul vieții! Un neam întreg își păstrează amintirea în veci!

Știri diferite.

— Fosul împărat Wilhelm al Germaniei va fi judecat, dupăcum se susține până acum, de un tribunal anume întrunit spre acest scop. Acest tribunal se va compune din 5 membri numiți de America, Anglia, Franța, Italia și Japonia. Orașul, unde se va întruni, se crede că va fi Geneva.

— America dă Italiei un nou împrumut de 50 milioane dolari, din cari se vor plăti comenzile de munițiuni și alimente făcute în America.

— Din despăgubirile de război, pe cari le va plăti Germania țarilor aliate, Belgia va primi momentan prima rată de 2 miliarde și jumătate. (Belgia e țara care mai mult a suferit pe urma Nemților, de aceea e considerată printre cele dintâi țări la despăgubire.

— Știrile sosite în zilele din urmă dela Budapesta peste Viena și Zagreb

vestesc, că socialiștii și comuniștii unguri ar vrea să se impace, ca astfel să pună capăt neînțelegerilor în guvern. Se zice că comuniștii vreau să se retragă, urmând ca socialiștii să formeze apoi un nou guvern cu celelalte partide ungurești.

— În județul Aradului a fost numit ca prefect dl Dr. Iustin Marșieu, un luptător național din generația tânără.

— Când s'a apropiat intrarea armatei române în Arad, trupele franceze au părăsit orașul. Aceasta s'a întâmplat în 4 și 5 Maiu. S'a făcut deci loc armatei române.

Ce e mai nou.

Comerțul liber.

La încheierea foii primim știrea, dela o persoană de obicei bine informată, că în curând se va lăsa și la noi în Ardeal comerțul liber pentru tot felul de mărfuri. (În România veche comerțul e liber de câteva săptămâni).

Alte știri.

În Budapesta, ca și în toată Ungaria, s'a înstăpânit o anarhie îngrozitoare. Se fac mari eforturi din partea burghezimei, ca să răstoarne guvernul bolșevic. În fața acestor stări, guvernul sovietic a declarat starea de asediu (de război) pentru orașul Budapesta și împrejurime.

Cetirea condițiilor preliminare de pace dela Paris s'au întrerupt, la cererea reprezentanților germani, cari voesc să hotărască asupra motivării și introducerii acestor condiții.

Delegații germani au fost puși în cunoștință și de sumele, pe cari vor trebui să le plătească ca despăgubire statelor, cu cari au purtat război și le-au ținut ocupate. Germanii au primit condițiile, dar au spus, că nu vor putea plăti cu bani de aur, ci numai cu bani de hârtie.

Informațiuni

Serbătorirea zilei de 10 Maiu se va face în anul acesta în întreaga România mare. Această zi, în care odată Regatul Român se declarase de independent (neatârnat), a fost declarată în tot cuprinsul României mari de serbătoare națională. Peste tot locul se va ține slujbă în biserică, se va vorbi poporului despre însemnătatea zilei, iar în localitățile, unde staționează armată, va fi paradă militară.

În anul aceasta, ca nici odată până acum, de fapt se poate bucura toată suflarea românească. Să preamărim, deci, în această zi pe înțelepții conducători ai neamului, cari au dus la așa bună izbândă drepturile noastre!

Pe cealaltă parte să ne închinăm în fața vitejiei soldatului român, care în aceste zile se poartă așa de vrednic, aruncând pe asupritorii noștri de pe pământul românesc și ridicând vaza armatei și a țării românești.

Procesul trădătorului colonel Verzea. Recursul înaintat de colonelul trădător s'a judecat zilele trecute înaintea curții de casație. După o desbatere mai lungă, recursul a fost respins. În zilele viitoare colonelul de tristă pomenire Victor Verzea va fi degradat.

Vapoarele române în plină lucrare. După cum știe toată lumea, țara românească este una dintre cele mai bogate țări. Bogăția asta nu constă însă din avere în bani gata, ci din avere în minerale multe și scumpe, din petroleu, păduri vite, bucate și altele câte toate. Aceste bogății ale țării trebuiesc de acum înecolo valorate cât mai bine, atât în țara proprie, cât mai cu seamă în străinătate. De aceea, România de mai mulți ani a lucrat într'acolo, ca să-și înmulțească vapoarele comerciale. Și foarte bine a făcut. Aceste vapoare ne pot prinde tare bine chiar în zilele de azi, când ne trebuie să aducem din străinătate atâtea mărfuri. Pe de altă parte, trebuie să facem tot ce numai este cu putință, ca să trimitem și dela noi mărfuri în străinătate, cu cari să plătim pe cea aduse în țară. — În direcția aceasta se și lucră din greu în timpul din urmă. În porturile românești Constanța, Braila și Galați (dar mai cu seamă la Constanța) sosesc zilnic vapoare cu mărfuri. Multe din ele sunt vapoare străine, fiindcă noi nu avem destule. Dar și vapoarele românești sunt în plină lucrare. Spre pildă în zilele din urmă: vaporul „Turnu Severin“ a sosit dela Zunguldok (din Turcia) la Constanța cu 3000 tone cărbuni (o tonă are 1000 chilograme). Vaporul „Jiul“ a plecat din Liverpool spre Canada (la America), pentru a aduce alimente (de ale mâncării) în țară. Vaporul „Oltenia“ a plecat dela Constanța la Galați cu 2600 tone de făină. „Milcovul“ a încărcat zilele trecute la Marsilia (Franța) și se va întoarce încurând acasă. „Bucegii“ încarcă la Varna.

Comerțul în Boemia. În noul stat cehoslovac, care acum se înființează și prin urmare va fi având greutăți neenumărate, încă sunt o seamă de opreliști cu privire la comerțul intern (din lăuntru țării), cum și asupra exportului (trimiterea) în țări străine. Acum aflăm, că unele opreliști ale comerțului intern au fost ridicate, dându-se comerțului liber anumite mărfuri, precum: stofe, ghete, chibrite și articolele cele mai necesare pentru alimentare, printre cari și laptele dinpreună cu produsele de lapte (brânză, unt etc.) și unsoarea. Importul și exportul rămâne însă și mai departe sub controlul statului, care va face acest control prin sindicate (societățile celor interesați), cari se vor înființa anume pentru acest scop. Aceste sindicate vor fi baza pentru o seamă de schimbări plănuite să se facă în industria coemă. — Pe Boemia să i urmărim și noi în toate lucrările lor, fiindcă dela ei multe putem să învățăm și să ne orientăm, iar ce e potrivit referințelor noastre să începem și noi.

Din lipsă de loc și în urma aglomerării de material actual, în numerii trecuți, ca și în cel prezent, nu am putut publica mai mulți articoli, buni, veniți din afară. Pe rând apare însă totul, ce numai se poate. Din lipsă de loc a rămas afară în acest număr și „Răvașul“ dela Sibiu. În locul acestuia considerăm de altcum articolul despre partidul țărănesc.

Am face Foaia mai mare, dar deocam-

dată nu se poate. Nu e hârtie destulă, nu sunt oameni, nu sunt destule alte materii pentru tipografie, care de prezent nici pe jumătate nu e în lucrare față de timpurile de pace. Sunt însă pe de altă parte o mulțime de tipărituri pentru noile resorturi și ofiici românești. Din cauza aceasta și marea întârziere cu scoaterea din nou a calendarului, care tot va urma în cel mai scurt timp.

Atragem atențiunea cetitorilor nostri asupra articolului „Despre stupărit“, în care se dau povețe celorce se îndeletnicesc cu stupăritul, sau cari vreau să-și câștige cunoștințe despre așa ceva, ceea ce nu putem recomanda din destul. Cultura albielor aduce un venit foarte frumos cui știe cum să le grijască. Articolul acesta e scris de dl părinte Vlad dela Mag, lângă Sibiu, care însuși e un mare cultivător al stupăritului. — A sosit vremea să ne gândim la tot felul de izvoare de câștig! Să probăm orice și să muncim în cinste, iar atunci ajungem la bine).

Exproprierea proprietății mari în Cehoslovacia. Din Praga se telegrafiază unei gazete din Viena: În cursul săptămânii trecute comitetul pentru reforma agrară a prezentat adunării naționale un proiect (plan) de lege cu privire la exproprierea proprietății mari. Precum este înformată gazeta agrară „Vecer“ exproprierea va cuprinde 4 milioane de hectare din marea proprietate. Din acest pământ arătură, livezi, pășuni și păduri, 10 milioane de măsuri se află în țările Boemiei și 2 milioane în Slovacia.

Rezultatul stampilării bancnotelor în Jugoslavia. După gazeta „Tegov Glasnik“ stampilarea bancnotelor (bani de hârtie) în regatul jugoslavilor a avut următorul rezultat: S'au stampilat în Serbia 450 milioane coroane, în Bosnia-herțegovina 450 milioane, în Croația și Slavonia 1500 milioane, în Slavonia 500 milioane, în Dalmația 200 milioane și în ținuturile ocupate din Ungaria 2500 milioane. Se crede, că această sumă de 5000 milioane coroane se vor ridica la cel puțin 6000 milioane de coroane, deoarece datele despre rezultatul stampilării din unele ținuturi ale Serbiei precum și ale Bosniei și Montenegului n'au sosit.

O reprezentație teatrală împreună cu joc aranjează secțiunea română a partidului socialdemocrat din Sibiu, Duminecă în 11 Maiu, la 7½ ore seara, în sala dela „Unicum“. Se va reprezenta: „Desrobirea muncii“, piesă în 1 act și 1 tablou.

Bioscopul Apollo dela Gesellschafts-haus va reprezenta în 10 și 11 Mai: Măna sortii, dramă în 4 acte, în 12—13 Mai: Povestea dragostei, dramă în 4 acte. Bioscopul Apollo are totdeauna program bogat și variat. Aceasta se recunoaște și din partea publicului, care totdeauna în număr mare vizitează cinematograful Apollo.

Despre stupărit.

În comunele evacuate (golite) în timpul războiului, ude s'au înveibit soldații austriaci, germani și honvezii, parte din stupi s'au nimicit total, parte s'au înpuținat. Sunt multe comune, în cari n'a mai rămas nici un stup în urma lor. (Subscri-

sului mi-au nimicit 35 fără a primi vre-o despăgubire.

Germanii erau dibaci de ei. Stupul în coșnița simplă îl scoteau afară, îl trânteau de pământ, ori de un lemn, ca să se rupă fagurii, apoi vărsau fagurii jos. Albinele sburau la locul lor gol și după ce s'au înpuținau de pe faguri, cele rămase le măturau și să făceau stăpâni pe miere. Alții puneau coșnița asupra focului.

În coșnițele artificiale aveau mai mult de lucru, căci de acolo nu puteau vărsa fagurii. Acolo deschideau ușa, puneau foc și după ce se retrăgeau albinele scoteau fagurii. Astfel și bițele albine au trebuit să sufere în bătaie. Merea, care nu o măncau cu fagurele, o storceau în mână. În modul acesta au manipulat în comuna Mag regimentul 302 de honvezii și 188 de germani.

Pentru comunele foste evacuate nu aș avea la ce scrie, scriu însă pentru acelea, în cari mai sunt stupi. Pe de altă parte oamenii harnici își vor prăsi stupi din nou.

În iarna aceasta stupii au iernat bine. Deja în 19—23 Februarie a fost zile calde și albinele au sburat afară de s'au curățit (deșertat). Unii stupari, cari nu știu, lipesc toamna coșnițele de toate părțile și nu mai slobod albinele până la 40 de sfinți (9 Martie căl. vechiu). Albinele dacă n'au vre-o găurice să iasă, nu pot răbda până atunci și murdăresc fagurii, cari desvoaltă apoi un miros greu în coșniță. Unli stupi se nădușesc în lipsa de aer. Stupii nu trebuie ținuți închiși până la 40 de sfinți, ci când e atât de cald, de albinele pot sbura, trebuie slobozite să sboare.

Când găsec polen (prav de flori), matca începe a oua. Ea depune în fiecare celulă (găurice de fagur), care sunt acoperite cu albine, câte un ou, pe care albinele le clocesc cu căldura lor. Cu cât sunt mai multe albine într'un stup, cu atât acoper mai mulți faguri și cu atât matca poate depune mai multe ouă. Stupul cu albine puține nu dă înainte, deoarece matca nu poate depune multe ouă, căci nu are albine, cari să le clocească.

După ce ies pui din ouă, albinele îi nutresc cu polen (miere) și apă. Pentru aceea vedem albinele mereu cărând polen, fără a edifica faguri. Acela trebuie pentru pui. Se poate întâmpla, că dacă mai ține timpul acesta friguros, stupul să moară de foame. Aceasta provine de acolo, că miera rămasă de peste iarnă o consumă cu pull și apoi nefiind timp favorabil să aduce miere proaspătă, mor cu toții. În cazul acesta stuparul trebuie să fie cu grije și îndată ce observă, că s'a gătat măncarea să le dea de mănca. Când gătat măncarea, albinele încep a eși ca ameteite pela urdiniș, iar dacă bați cu degetul pe coșniță nu dau sunetul obicinuit ci un sunet prelungit plângător, ba în caz grav abia se aude sunetul.

De mănca se dă miere prelungită cu apă, iar în lipsa mierii zahăr disolvat în apă. Măncarea să dă seara, ca peste noapte albinele să o așeze în celule, iar nu dimineața, căci atunci se învătă albinele din alt stup mai puternic la răpire dela cel slab. Când e cald, de pot albinele sbura nu mai au lipsă de nutrire.

Pull au lipsă și de multă apă, pe care o cară albinele din apele din apropiere. Dacă nu este apă în apropiere, trebuie să li se pună adăpătoare în apropiere afară.

de stupină. Cea mai simplă adăpătoare este un vas larg cu puțină apă, pe care se pun surcele mărunte, ca albinele voind a bea apă să nu se înecă.

Dela Paști încoace a început timp nefavorabil pentru albine. Ele n'au putut leși să-și ducă apă la pui, pentru aceea au început a-și arunca puii afară. Prin aceasta se împedecă înmulțirea lor și roitul.

Bine fac acei stupari, cari în timpuri de acestea adapă stupii în coșniță. Bucăți de burete ori călți înmuțați în apă, la coșnițele artificiale să pun de-asupra gratiei lui Hanemann, iar la cele simple la urdiniș (gaura pe unde sboară) în atingere cu albinele, ca să poată suge apa de acolo. La din contră sboară afară după apă și prinzându-le răceala să prăpădesc.

Timpul cel mai nefavorabil pentru albine e când ziua e soare și să schimbă îndată cu vânt și timp rece. Atunci prinde albinele de afară și nu mai pot veni la coșniță. Dacă să încălzește în ziua aceea, ori în cealaltă, ele iară se deșteaptă, la din contră să prăpădesc.

Vremea dela Paști încoace a adus multă pagubă stupilor, căci acuma e timpul cel mai bogat în miere, când înfloresc pomii. Dacă trec florile pomilor și nu e timp favorabil, ca albinele să poată scoate mierea din flori, atunci rămâne o mare cantitate de miere neadunată.

Stuparul practic s'a năzuit să aibă de prezent multe albine în coșnițe. Aceasta a făcut-o prin nutrirea speculativă de prin Februarie, ca matca să înceapă a oua atunci, ca pe timpul acesta și albinele tinere să poată aduna miere.

În anul acesta n'a fost lipsă de nutrirea speculativă, căci din 20 Februarie matca a început a oua și acuma stupii sunt bine înpopulați, dar timpul nu-i favorabil pentru a exploata (căuta) florile cele multe. Mai târziu se înpuținează florile și albinele nu mai pot face progresul, care l'ar face acuma.

Stuparul ar trebui să se îngrijască și el de flori, cari înfloresc mai târziu, când nu prea sunt alte flori, cum e de pildă floarea soarelui, care se seamănă acuma.

Floarea soarelui e folositoare nu numai pentru stupar, ci pentru fiecare om, căci la ea totul e de folosit și anume:

a) Floarea ei împodobește curțile, grădinele și câmpurile, în timpul acela, când nu prea sunt alte flori.

b) Albinele adună miere din ele. Mierea e ceva mai neagră, dar tot miere e. Ele nu înfloresc tot odată și astfel și recolta din ele ține mai mult.

c) Sămânțele sunt foarte bune pentru găini și îngrășarea porcilor căci conțin mult oleu. Din ele se storce și oleu.

d) Frunzele dacă să culeg verzi sunt bune pentru vite.

e) Cotoarele uscate sunt bun material pentru foc.

f) Măduva, fiindcă suge apă ea buretele, încă să poate folosi la adăperea albinelor în timp nefavorabil, iar copiii de școală la ștergerea tăblițelor.

Cu floarea soarelui se poate folosi fiecare bucată de loc nefolosită cu altă plantă. În câmp se sãmănă deodată cu cucuruzul (porumbul) și deoarece prin cucuruz rămân multe locuri goale, — poeni, — din cauza că a perit cucuruzul, ori s'a sãmănat prea rar. În locurile acelea, după o ploaie, se sãdește floarea soarelui, care se smulge de prin cucuruzul des, unde nu are loc. Astfel nu rămân poeni prin cucuruz.

Toamna, când se culege cucuruzul, floarea soarelui trebuie tăiată și dusă acasă, căci dacă să lăsa mai mult pe loc sãmânța ei o mănâncă paserile. Acasă încă trebuie apărută de paseri, până se culege sãmânța. Floarea soarelui e foarte nutritoare și pentru găini. De alte flori nu mai vorbesc deocamdată. În viitor voi scoate la iveală alte îndemnuri bune din ramul albinăritului.

A. Vlad.

Redactor responsabil: Nicolae Bratu
Editura și tiparul: „Tipografia Poporului”.
Cenzurat de: Bratu.

Ospitiul de stat al alienaților în Sibiu.

Anunț!

Ingrijitori de bolnavi află aplicare la ospitiul de alienați din Sibiu. Vor fi aplicați bărbați și femei știitori de carte, care să vor prezenta personal la direcțiunea ospitiului (Strada Altenberg No. 4) provăzuți cu carte de serviciu ori atestat comunal.

Leafa 74 până la 112 cor, lunar, viptul întreg, cvartir și pe săptămână o zi liberă.

Direcțiunea ospitiului.

Atelierul regional de confecție al Corp II Armată, Sibiu.

Publicație No. 22

Se aduce la cunoștință doritorilor, că acest atelier are de confecționat cantități mari de pantaloni și vestoane pentru trupă, pe cari le poate da la croitori civili din Sibiu sau împrejurimi, cu bucata, plătiind costul lucrului în condițiunile și după prețurile stabilite de Minister prin ordinul No. 36.659/919, cari condiții și prețuri destul de avantajoase se pot vedea la atelier în Sibiu, Schewisgasse No. 40, în orice zi atât dimineața cât și după prânz.

Sibiu, 28 Aprilie 1919.

Șeful Atelierului
Maior Ionescu.

Publicare.

Comuna Bolța dă în întreprindere, pe calea licitațiunei publice, edificarea joagărului comunal din Lăzăret, în ziua de 10 Maiu 1919 ora 2 p. m. Condițiunile de licitare să pot vedea în cancelaria comunală.

Bolța, la 3 Maiu 1919.

Primăria comunală.

Direcțiunea Centrală C. E. R. din Sibiu.

Concurs.

În legătură cu atelierul din Piski C. E. R. se va organiza un atelier de tâmplari pentru modeluri (pentru turnare). Deci toți acei tâmplari, cari au lucrat la pregătirea modelelor pentru turnare să și prezinte petiția sa la Direcțiunea Centrală Sibiu, în care au să arate cu documente praxa lor de până acuma, până la finea lunii lui Maiu.

Tot din acest incident deschidem concurs pentru postul de conducător al acestui atelier. Toți aceia, care pesed limba română și maghiară pe dep'in, au pregătiri trebuinciease pentru ocuparea acestui post, să și înainteze până la terminul sus dat petiția înzestrată cu documentele de studii și praxe.

Dinector Central
Bohățel.

Esarândare de moară.

Primăria comunală esarândează moara cu trei pietri și ferestrăul său propriu, mănate cu apă, pe trei ani din 1 Iulie 1919 până în 30 Iunie 1922, cu prețul de strigare 1600 Cor. Vadiu 10%. Condițiunile detaliate să pot vedea la primărie. Este singura moară în comună cu 1200 suflete.

Oprea Cârțișoara, la 1 Mai 1919.
Primăria comunală.

O garnitură

de îmblătit cu motor de benzin
de 4 puteri și

Un atelier de ferărie

instalat cu mașini și tot felul de unelte e de vânzare. Adresa vânzătorului se află la „Foala Poporului”.

Cine știe ceva

de Nicolae Coman care a căzut prisoanier în Siberia Tobolsk Gubernie, Kulikovskiy Stanici Kolociki, iar din Martie 1918 n'a mai scris, este rugat a înștiința pe Floarea Coman în Brad No. 164, posta Avrig, județul Sibiu.

S'a pierdut o vacă

la 2 Mai, în târgul Sibiului, de culoare roșie-pistriță, urechea dreaptă crestată în două, cu botul negru de 5 ani și cumpărată din Cristian. Cine a afla o să binevoiască a înștiința pe Ioan Sățăcean în Vestem No. 99, județul Sibiu.

A apărut:

Castelul din Buia, Ardeal

Mihailu Viteazul

de SOFRONIE ROȘCA.

Cu ilustrațiuni. Prețul 4 coroane

Editura „Monastera Română”.

De vânzare la toate librăriile.

Cine știe ceva

de Avisalom Gavrilă originar din Criș (Keresd), a servit la reg. 24 de honvezi, comp. 3, iar în luna lui Martie 1915 pe frontul rusesc din Galiția a dispărut, binevoiască a înștiința pe soția sa Ana Gavrilă născută Taropa în Criș (Keresd), județul Târnava mare, posta Daneș, de unde va primi o cinste.

Tauri de vânzare

Un taur Pinzgauer de 2 ani și 2 luni, iar 5 tauri de bivoli de câte 3 ani, toți provăzuți cu certificat și buni de prăsilă, sunt de vânzare. Doritorii să se adreseze la Alexandru Bratu în Porumbacul de jos, județul Făgăraș.

O familie română

din Sibiu caută o femeie harnică, care să știe fierbe. A se Adresa la Administrația „Foala Poporului”.

Oi de vânzare.

Nicolae Oprian, mare comerciant și arăndaș de moșie are de vânzare 250 oi fătate, cu mici și tinere. Doritorii de-a cumpăra să se adreseze direct la proprietarul oilor în Târgul Murașului (Maros Vászrhely)

Cine știe ceva

de Ioan Barb originar din Ghijasa de sus, județul Târnava mare, plasa Agnita, a servit la reg. 31 inf. și căzut prisoanier la Serbia acum 4 ani, de când nu mai știm de el, — binevoiască a înștiința pe părinții lui Ioan și Maria Barb în Ghijasa de jos.

3 băeți.

Se caută pentru prăvălie 3 băeți buni, din familie cinstită, etatea 13—16 ani. Cei cu 2 sau 3 clase civili sau reale vor fi preferiți. A se adresa la: Nicolae Oprian, mare comerciant în Târgul Murașului (Maros-Vászrhely).

O garnitură

de îmblătit, fabricat Hofher & Schrantz cu motor de benzină de 8 puteri de cai, e de vânzare. A se adresa la: Nicolae Vidrighin în Ocna Sibiului. — Tot aici se mai află și un motor-locomobil singur, de 8 puteri, mănât cu petrol sau păcură.

Se caută

pentru București o fată bună sau văduvă pentru casă sau bucătărie. Doritorii să se anunțe la dl Vulcu în Sibiu, Berggasse Nr. 14, etajul I.